

Słowo wprowadzenia

Szanowni Państwo,

Czytelnicy „Gdańskiego Rocznika Ewangelickiego”!

Rok 2020 zapisze się w naszej pamięci bardzo głęboko i to nie z powodu jubileuszy, rocznic czy szczególnie podniosłych wydarzeń. Był to rok, w którym nasza codzienna egzystencja znalazła się w dużej mierze w cieniu pandemii. Praca, nauka, wakacyjny wypoczynek, a także kościelne uroczystości, nabożeństwa, jak i codzienne relacje międzyludzkie – to wszystko zostało, począwszy od marca 2020 r., zdeterminowane przez wirusa o złowroziej nazwie SARS-CoV-2 wywołującego chorobę COVID-19. Zapamiętamy dzień 13 marca 2020, kiedy Polska zamarła, nastąpił wiosenny lockdown, nazywany później pierwszą falą pandemii. Strach, niepewność, niewiedza, panika, apokaliptyczne nastroje, a z drugiej strony modlitwa i zaufanie pokładane w Bogu – jakże rozmaite były wówczas reakcje. Nagle, z dnia na dzień, zostaliśmy niemal dosłownie zamknięci, uwięzieni w naszych mieszkaniach i domach, przestaliśmy w zdecydowanej większości udawać się do naszych miejsc pracy, a domy stały się dla uczniów, studentów, duchownych, nauczycieli i przedstawicieli wielu innych zawodów substytutem szkoły, uczelni czy zakładu pracy. Jednocześnie pracownicy służby zdrowia zostali niemal uwięzieni w szpitalach, przychodniach, domach opieki. Po pierwszym szoku wszyscy, lepiej lub gorzej, próbowali odnajdywać się w nowej rzeczywistości. Dużo mogliśmy się wówczas o sobie nawzajem dowiedzieć.

Praca Rady Naukowej i Redakcji, mimo stanu pandemii i lockdownu, przebiegała bez większych zakłóceń, a to dlatego, że przyzwyczailiśmy się już do pracy zdalnej i stajemy się coraz bardziej mieszkańcami, a przynajmniej pracownikami, wirtualnej rzeczywistości.

Amerykański pisarz i medioznawca Marc Prensky (ur. 1961) w artykule *Digital Natives, Digital Immigrants* opublikowanym na łamach „On the Horizon” w 2001 roku wprowadził do humanistycznego żargonu pojęcia cyfrowy tubylec (*digital native*) i cyfrowy imigrant. Prensky tym drugim terminem określił tych wszystkich, którzy nie urodzili się ze smartfonem w ręku, czyli na

przykład wszystkich członków zespołu „Gdańskiego Rocznika Ewangelicznego”. W roku 2020 wszyscy – chcąc nie chcąc – przechodzili przyspieszony kurs funkcjonowania w tej nienatywnej dla nas rzeczywistości. Cyfrowi imigranci, według analizy Prensky’ego, jednak wciąż preferują tekst jako formę przekazu treści od dźwięku połączonego z obrazem oraz potrafią być systematyczni, w przeciwieństwie do „Pokolenia Ctrl+C Ctrl+V”, które ma być z definicji niecierpliwie i szybko się nudzić. Czas lockdownu w dużej mierze zatarł dawne, wydawało się niemożliwe do pokonania, przyzwyczajenia. Wirtualny świat stał się normalnym światem wszystkich niewykluczonych cyfrowo.

Z czasem zaczęły sypywać do Redakcji kolejne propozycje i gotowe już artykuły. Już od lat otrzymujemy je wyłącznie w wersji elektronicznej i także z autorami i recenzentami utrzymujemy kontakt e-mailowy, choć część recenzji sływa wciąż do Redakcji pocztą tradycyjną.

Po wstępnej selekcji tekstów, po spotkaniach online odbywanych na platformie ZOOM, nadesłane artykuły zostały przydzielone do specjalistów w danej dziedzinie i poddane procesowi recenzijnemu w trybie double-blind. Od lat stosujemy konsekwentnie zasadę, że każdy potencjalny artykuł podlega ocenie dwóch niezależnych recenzentów. To negatywna ocena eksperta jest przyczyną tego, że także w tym roku kilku z nadesłanych tekstów nie mogliśmy opublikować w bieżącym numerze GRE. Wszystkie materiały GRE zamieszczane są obecnie na bieżąco w chmurze i każdy członek Redakcji i Rady ma do nich nieograniczony, ciągły dostęp. Teka redakcyjna prowadzona jest wyłącznie online. To stało się w ramach przyspieszonego, covidowego kursu osvajania się z wirtualną rzeczywistością.

Struktura bieżącego tomu jest identyczna z poprzednimi numerami czasopisma. Artykuły zamieszczone są w działach: Historia, Teologia oraz Varia. W tym ostatnim znajdują się teksty o charakterze interdyscyplinarnym.

Nowością Rocznika 2020 jest wprowadzenie cyfrowej identyfikacji wszystkich tekstów zamieszczonych w „Gdańskim Roczniku Ewangelicznym”. Jako wydawca, przystąpiliśmy do systemu DOI (ang. *digital object identifier*), czyli cyfrowego identyfikatora obiektu-dokumentu elektronicznego. Każdy tekst dostaje unikatowy numer, który jednoznacznie pozwala go zidentyfikować i odnaleźć w zasobach internetowych, niezależnie od fizycznej lokalizacji cyfrowego obiektu. W dzisiejszym obiegu naukowym coraz więk-

szą wagę przywiązuje się do cyfrowych identyfikacji. Wszyscy autorzy naukowych tekstów w GRE już wcześniej zostali zobligowani do „identyfikowania się” numerem ORCID.

W bieżącym numerze znalazło się 9 artykułów naukowych przypisanych do działu Historia. Zamieszczono tam dwa artykuły omawiające lokalne ewangelickie wątki w historii Gdańska, a także między innymi anglojęzyczny tekst poświęcony historii klasycznej edukacji chrześcijańskiej w Stanach Zjednoczonych.

W dziale Teologia znajduje się tym razem 5 artykułów o bardzo zróżnicowanej tematyce.

W dziale Varia opublikowano 3 teksty: jeden z zakresu medioznawstwa, jeden anglojęzyczny dotyczący edukacji dorosłych oraz artykuł niemieckojęzyczny odnoszący się do bieżącej debaty na temat roli kobiet w dziejach Reformacji.

W dziale Recenzje odnajdą Państwo 5 omówień najnowszych publikacji dotyczących protestantyzmu i szeroko rozumianego ekumenizmu.

Ważnym elementem „Gdańskiego Rocznika Ewangelickiego” jest dział Rozmowy. Tym razem bohaterką tomu jest długoletnia Sekretarz Redakcji GRE, pani Astrid Gotowt. Astrid Gotowt była niemal od początku istnienia GRE członkinią zespołu redakcyjnego, w latach 2011-2018 pełniła także ważną w procesie tworzenia czasopisma funkcję sekretarza redakcji.

Tegoroczny numer zamyka, już tradycyjnie, Kronika wydarzeń Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Gdańsku z siedzibą w Sopocie za rok 2020.

Nieustannie zapraszamy Czytelników i potencjalnych Autorów artykułów i recenzji do odwiedzania naszej strony internetowej: www.gre.luternie.pl, gdzie zamieszczone są pełne wersje wszystkich artykułów opublikowanych na łamach czasopisma od początku jego istnienia. Znajdą tam Państwo również wymagania redakcyjne w języku polskim i angielskim adresowane do potencjalnych Autorów, jak też bieżące oraz historyczne informacje związane z naszym Rocznikiem.

Przypominam, że „Gdański Rocznik Ewangelicki” jest indeksowany w międzynarodowych bazach danych, w tym na platformie ERIH PLUS – „European Reference Index for the Humanities and Social Science”, prowadzonej przez norweską fundację naukową, jak też na komplementarnej wobec niej stronie NSD – Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers(<https://dbh.nsd.uib.no>).

Pełne teksty artykułów zamieszczonych w naszym Roczniku dostępne są również w międzynarodowych bazach danych: CEJSH – The Central European Journal of Social Sciences And Humanities (www.cejsh.icm.edu.pl) oraz CEEOL – Central and Eastern European Online Library (www.ceeol.com). Nasze czasopismo od lat indeksowane jest również w polskiej bazie naukometrycznej Index Copernicus (www.indexcopernicus.com), który przyznał GRE za rok 2019 Index Value (ICV) w wysokości 59,87 punktów. Jesteśmy również indeksowani na platformie Information Matrix for the Analysis of Journals (<http://miar.ub.edu/issn/1898-1127>).

Redakcja podjęła również kolejne starania o zamieszczenie GRE na platformie DOAJ – Directory of Open Access Journals (www.doaj.org), założonej przez Uniwersytet w Lund.

Pragniemy i tym razem podkreślić, że GRE zamieszcza artykuły Autorów i Autorów, których poglądy nie zawsze zgodne są z poglądami Rady Naukowej i Redakcji. Naszym pragnieniem jest, by „Gdański Rocznik Ewangelicki” miał otwarty, ekumeniczny charakter i stanowił żywe forum dyskusji naukowej.

Jako Rada Naukowa i Redakcja GRE, czynimy wszystko, by nasze czasopismo, będące jedynym naukowym pismem środowiska luterańskiego w Polsce, spełniało swoją misję inspiratora coraz to nowych badań nad protestantyzmem. Podejmujemy wysiłki, by nasz Rocznik pełnił także drugoplanowo funkcję popularyzatorską i dokumentacyjną, stąd corocznie zamieszczamy Kronikę wydarzeń dziejących się w trójmiejskiej parafii ewangelickiej i w Diecezji Pomorsko-Wielkopolskiej. Ufamy, że GRE staje się coraz wyraźniej słyszany glosem w dyskusji akademickiej historyków protestantyzmu, teologów, biblistów, filozofów, medioznawców, muzykologów, religioznawców i kulturoznawców, jak też w zakresie szeroko pojętej humanistyki.

Dziękuję serdecznie wszystkim, którzy w tym szczególnym, pandemicznym czasie niepewności przyczynili się do powstania czternastego tomu GRE. Serdecznie zapraszam do dalszej współpracy. Autorom tekstów dziękuję za współpracę przy tworzeniu ostatecznej wersji tekstu i zaangażowanie w proces adiustacyjny.

Jako redaktor naczelny, dziękuję Radzie Naukowej, jak też całemu Zespołowi Redakcyjnemu za wielkie zaangażowanie w niełatwym procesie opracowania nadesłanych do Redakcji tekstów.

Także tym razem pragnę przypomnieć, że wszystkie osoby merytorycznie zaangażowane w tworzenie „Gdańskiego Rocznika Ewangelickiego” wykonują swoją pracę na zasadach wolontariatu. Za Państwa wielkie oddanie sprawie serdecznie dziękuję.

Czytelnikom życzę interesującej lektury, Autorkom i Autorom satysfakcji z finalnych wersji ich tekstów, a Wszystkim życzę Bożego Błogosławieństwa, a nade wszystko zdrowia w kolejnym roku, miejmy nadzieję, w końcu wolnym od pandemii.

A handwritten signature in black ink that reads "+ Marcin Hintz". The signature is written in a cursive style and is placed on a light gray rectangular background.

ks. bp Marcin Hintz – redaktor naczelny